مقاله اصیل پژوهشی

اهمیت آموزش به بیمار از دیدگاه دانشجویان در حال تحصیل در دانشکده پرستاری آبادان

نوراله طاهری[1]، مرضیه‌السادات رضوی‌زادگان[2]، مرجان کیالی[2]، مجتبی رشیدی[2]، مریم یعقوبی[3]، کیانوش شیرزایی[4]، زهرا کلینی[5]

چکیده

زمینه و هدف: آموزش به بیمار مهمترین وظیفه پرستاران است که به دلایل مختلفی، یا بخوبی انجام نمی‌گیرد و یا به فراموشی سپرده می‌شود. مطالعه حاضر با هدف ارزیابی اهمیت آموزش به بیمار از دیدگاه دانشجویان پرستاری آبادان انجام شد.

روش تحقیق: در این مطالعه توصیفی، تمامی دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشکده پرستاری آبادان در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ مورد تحقیق قرار گرفتند. برای انجام تحقیق از پرسشنامه‌ای چهار قسمتی شامل مشخصات جمعیت‌شناختی، اهمیت آموزش به بیمار (۱۶ سؤال)، عوامل بازدارنده و راهکارهای آموزش به بیمار (هر حیطه ۱۰ سؤال) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل و به صورت توصیفی ارائه گردید.

یافته‌ها: میانگین سنّی افراد مورد مطالعه ۳/۵۳±۲۰/۳۹ و میانگین معدل کلّ تا زمان پژوهش ۱۵/۰/۸ بود. ۷۵٪ از دانشجویان با آموزش به بیمار کاملاً موافق بودند و ۶۴/۱٪ کاملاً معتقد بودند که آموزش به بیمار از وظایف اولیه پرستاران است. بیشتر دانشجویان (۵۹/۴٪) عدم آمادگی جسمی و روحی بیمار را عامل بازدارنده آموزش و ۶۵/۶٪ آگاهی آموزش‌دهنده را به عنوان عامل تسهیل‌کننده آموزش می‌دانستند.

نتیجه‌گیری: تقویت راهکارهای مؤثر بر آموزش به بیمار، از قبیل ایجاد محیط مناسب، فراهم‌کردن زمان مناسب و تدارک ابزار آموزشی مناسب، مطالعه و افزایش دانش تئوری و مهارت بالینی توسط مربیان بالینی می‌تواند آموزش بالینی را در پرستاری ارتقا بخشیده و با این کار در تثبیت جایگاه پرستاری در جامعه نقش مهمّی را ایفا نماید.

واژه‌های کلیدی: آموزش به بیمار، رابطه پرستار و بیمار، مراقبت پرستاری، پرستاری

مراقبت‌های نوین، فصلنامه علمی-پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم‌پزشکی بیرجند. ۱۳۹۰؛ ۸ (۲): ۱۰۰-۱۰۶

دریافت: ۱۳۸۹/۱۲/۲۰ اصلاح نهایی: ۱۳۹۰/۰۳/۰۸ پذیرش: ۱۳۹۰/۰۷/۲۴

[1] عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، آبادان، ایران
آدرس: آبادان- دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز تلفن: ۰۹۱۸۳۴۳۷۹۹۵ پست الکترونیکی: nttahery@gmail.com
[2] کارشناس پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز ، ایران
[3] دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، ایران
[4] کارشناس پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، ایران
[5] کارشناس مدارک پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، ایران

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

مقدمه

آموزش به بیمار به عنوان وظیفه‌ای مهم و یکی از استانداردهای کیفیت مراقبت پرستاری به شمار می‌آید (۱). تمام بیماران از حق دریافت آموزش در جهت حفظ سلامت، پیشگیری از بیماری‌ها و ارتقای سطح سلامت خود برخوردارند. اغلب افرادی که بیمار می‌شوند، نیاز دارند در رابطه با وضعیت جدید، پیش‌آگهی بیماری و نحوه درمان و خطرات و فواید مربوط به آن مطالبی یاد بگیرند (۲،۱). ازدیاد بیماری‌های مزمن، کمبود تخت‌های بیمارستانی جهت بستری‌کردن آنها، مشکلات و محدودیت‌های اقتصادی این افراد در پرداخت هزینه‌های بیمارستان، محدودبودن امکانات بیمارستان برای رسیدگی به این بیماران و عفونت‌های بیمارستانی و مراقبت بهتر و سالمتر در منزل، همگی نشان‌دهنده اهمیت آموزش به بیماران و تواناکردن آنان در مراقبت از خود می‌باشد (۳).

آموزش به بیمار فواید و نتایج مثبت زیادی در بردارد؛ از جمله کاهش هزینه‌های مراقبت بهداشتی، افزایش کیفیت مراقبت‌ها و کمک به بیمار در کسب استقلال و خودکفایی بیشتر (۵،۴)؛ همچنین باعث افزایش رضایت مددجو، بهبود کیفیت زندگی، اطمینان از تداوم مراقبت، تسکین اضطراب و کاهش بروز عوارض بیماری نیز می‌شود (۱) و لازم است مانند سایر مداخلات پرستاری اجرا و ارزیابی شود (۵). شناسایی عوامل بازدارنده و تسهیل‌کننده آموزش به بیمار، توانایی پرستاران را جهت اجرای آموزش به بیمار تحت تأثیر قرار می‌دهد و شناسایی این عوامل منجر به بهبود کیفیت زندگی بیمار می‌گردد (۶).

به عقیده برخی محققان به کارگیری عوامل تسهیل‌کننده نیز منجر به موفقیت در آموزش به بیمار می‌گردد. سن، وضعیت اقتصادی و اضطراب بیماران از موانع آموزش می‌باشد (۱).

کمبود آگاهی پرستاران از نقش‌های خود و کمبود اطلاعات آنها در مورد بیماری‌ها، کمبود کارکنان، نداشتن مکان مناسب و کمبود وقت از موانع آموزش به بیمار در پرستاران است. برای رسیدن انسان‌ها به بالاترین حدّ تندرستی باید به نقش آموزشی پرستاران اهمیت بیشتری داد (۲).

با توجه به نتایج تحقیقات در مراکز بهداشتی، درمانی ایران، رسالت مهمّ آموزش به بیمار بخوبی انجام نمی‌شود و از این مسأله نه تنها بیمار بلکه خانواده وی و جامعه هم رنج می‌برد (۶). بیش از ۹۵٪ از پرستاران، آموزش به بیمار را به عنوان اصلی‌ترین وظیفه پرستاری درک می‌کنند اما به دلیل کمبود وقت و کارهای جنبی زیاد، فرصت کافی برای انجام آن را ندارند و ۴۶٪ بیان کرده‌اند که اغلب به صورت رسمی به بیماران آموزش می‌دهند اما در پرونده ثبت نمی‌کنند (۱). مهمترین عواملی که بر انگیزه پرستاران در آموزش به بیمار تأثیر دارند، عبارتند از: وجدان کاری (۹۰٪)، آگاهی (۸۵٪)، علاقه به کار (۸۱٪) و شناخت و قدردانی (۷۶٪) (۷). گزارش شده است که بیماران در همه حیطه‌ها (شناخت بیماری، عوارض بیماری، فعالیت، تغذیه و ...) کمتر از ۵۰٪ توسط پرستاران آموزش دیده‌اند (۸).

با توجه به این که آموزش به بیمار یکی از وظایف اصلی در شغل آینده دانشجویان پرستاری است و نیز با توجه به اهمیت این وظیفه در بالابردن جایگاه پرستاری در جامعه، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی اهمیت آموزش به بیمار از دیدگاه دانشجویان پرستاری آبادان انجام شد.

روش تحقیق

در این مطالعه توصیفی، تمامی دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشکده پرستاری آبادان در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ که حداقل یک واحد کارآموزی را با موفقیت گذرانده بودند، به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه‌ای چهار قسمتی بود که قسمت اول شامل مشخصات جمعیت‌شناختی (سن، جنس و معدل کل ترم قبل) می‌شد؛ قسمت دوم اهمیت و فواید آموزش به بیمار را ارزیابی می‌کرد که خود دارای سه بخش بود؛ بخش اول شامل ۷ سؤال که اهمیت آموزش به بیمار و عوامل مؤثر بر آن را از دیدگاه دانشجویان می‌سنجید؛ بخش دوم شامل ۸ سؤال که فواید آموزش به بیمار از دیدگاه دانشجویان را ارزیابی می‌کرد و بخش سوم یک سؤال که نظر دانشجویان را درباره اجرای آموزش به بیمار در زمان کارآموزی جویا می‌شد. همه سؤالات این قسمت به صورت گزینه‌های: کاملاً موافقم، موافقم، بی‌نظرم، مخالفم و کاملاً مخالفم بود. قسمت سوم به عوامل بازدارنده آموزش به بیمار با ۱۰ سؤال (خیلی با اهمیت، با اهمیت، کم اهمیت، خیلی کم اهمیت و بی‌نظرم) و قسمت چهارم به راهکارهای آموزش به بیمار با ۱۰ سؤال (خیلی با اهمیت، با اهمیت، کم اهمیت، خیلی کم

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

اهمیت و بی‌نظر) می‌پرداخت.

پرسشنامه فوق به منظور تعیین روایی، در اختیار ده نفر از اعضای محترم هیأت علمی دانشکده قرار گرفت تا در مورد مناسب‌بودن سؤالات اظهار نظر نمایند و برای تعیین پایایی آن از روش آزمون مجدّد استفاده شد؛ بدین صورت که ابتدا پرسشنامه در اختیار ۲۰ نفر از دانشجویان قرار گرفت و سپس بعد از مدّت ۱۰ روز مجدداً در اختیار همان دانشجویان قرار گرفت و داده‌ها جمع‌آوری و در نهایت پس از بررسی نتایج، پایایی پرسشنامه در قسمت دوم با ۰/۸۰، قسمت سوم با ۰/۷۵ و قسمت چهارم با ۰/۷۸ مورد تایید قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS (نسخه ۱۳) تجزیه و با جداول توزیع فراوانی مطلق و نسبی ارائه گردید.

یافته‌ها

از ۵۸ نفر دانشجوی واجد شرایط، ۵۵ نفر پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. میانگین سنّ شرکت‌کنندگان در مطالعه ۲۰/۳۹±۳/۵۳ سال و میانگین معدل کلّ ترم‌های قبل آنان ۱۵/۸۰ بود. ۴۳ نفر (۷۸/۲٪) مؤنث، ۳۲ نفر (۵۸/۵٪) دانشجوی ترم دو و ۲۳ نفر (۴۱/۵٪) دانشجوی ترم شش بودند.

تعداد ۴۸ نفر (۷۵٪) با آموزش به بیمار کاملاً موافق بودند و ۴۱ نفر (۶۴/۱٪) کاملاً معتقد بودند که آموزش به بیمار از وظایف اولیه پرستاران است. ۲۵ نفر (۳۹/۱٪) با ارتباط مؤثر پرستار با بیمار در امر پذیرش آموزش از طرف بیمار کاملاً موافق بودند؛ همچنین ۲۷ نفر (۴۲/۲٪) در مورد استفاده از راه‌های متفاوت در آموزش به بیمار موافق بودند. ۳۷ نفر (۵۷/۸٪) از دانشجویان سطح تحصیلات و زمینه فرهنگی بیمار و همراهان بیمار را در یادگیری مطالب آموزشی با اهمیت می‌دانستند؛ ۲۵ نفر (۳۹/۱٪) با پیاده نمودن فرایند آموزش به بیمار براساس فرایند پرستاری در دروس آموزشی دانشگاهی کاملاً موافق و ۳۳ نفر (۵۱/۶٪) تأثیر مثبت آن در ارزشیابی دانشجو را جزء موارد موافق اعلام نمودند (جدول ۱). ۶۰/۹٪ از دانشجویان در این مورد که یکی از فواید آموزش به بیمار، کاهش هزینه‌های بهداشتی هم برای خود بیمار و هم برای جامعه است، کاملا موافق بودند و ۳۶ نفر (۵۶/۳٪) نیز معتقد بودند که آموزش به بیمار بر کیفیت مراقبت می‌افزاید. بیشتر دانشجویان موافق بودند که آموزش به بیمار در کسب استقلال و خودکفایی بیشتر بیمار کمک می‌کند و باعث مطمئن شدن از ادامه مراقبت توسط بیمار و باعث تسکین وی و کاهش بروز عوارض می‌شود (جدول ۲).

عوامل بازدارنده آموزش به بیمار از دیدگاه دانشجویان به ترتیب شامل: عدم آمادگی جسمی و روحی بیمار در زمان اجرای آموزش (۵۹/۴٪)، نداشتن دانش و مهارت پرستار در مورد بیماری (۵۴/۷٪)، تعداد کارکنان بخش در امر آموزش (۴۸/۴٪)، عدم اعتماد بین بیمار و آموزش‌دهنده و محیط نامناسب در امر آموزش به بیمار (۴۲/۲٪) بود که از درجه اهمیت خیلی بالایی برخوردار است. عوامل تسهیل‌کننده آموزش به بیمار بر اساس دیدگاه دانشجویان به ترتیب شامل این موارد بود: ۶۵/۶٪ مهارت و آگاهی آموزش‌دهنده، ۵۶/۳٪ علاقه آموزش‌دهنده، ۴۸/۴٪ یاددهی و یادگیری بهتر اجرای مرحله به مرحله آموزش و در نظر گرفتن یک یا دو پرستار برای انجام آموزش به بیمار، ۴۶/۹٪ مشارکت بیمار در امر آموزش و یادگیری و تأکید بیشتر مدیران به اولویت آموزش به بیمار (جدول ۱).

جدول ۱- اهمیت آموزش به بیمار و عوامل مؤثر بر آن

سؤال	کاملاً موافقم.	موافقم.	مخالفم.	کاملاً مخالفم.	بی‌نظرم.
آیا با امر آموزش به بیمار موافق هستید؟	٪۸۵/۷	٪۱۴/۳	۰	۰	۰
آموزش به بیمار از وظایف اولیه پرستاران است؟	٪۷۳/۲	٪۲۶/۸	۰	۰	۰
نظر شما در مورد ارتباط مؤثر پرستار با بیمار در امر پذیرش از طرف بیمار چیست؟	٪۴۴/۶	٪۵۱/۸	٪۱/۸	۰	٪۱/۸
آموزش به بیمار باید به وسیله راه های متفاوت آموزش همراه باشد؟	٪۴۶/۴	٪۴۸/۲	٪۵/۴	۰	۰
سطح تحصیلات و زمینه فرهنگی بیمار و همراهان در یادگیری مطالب آموزشی اهمیت بالایی دارد؟	٪۶۶/۱	٪۳۲/۱	٪۱/۸	۰	۰
با پیاده نمودن فرایند آموزش بیمار بر اساس فرایند پرستاری در دروس آموزشی دانشگاهی موافقید؟	٪۴۴/۶	٪۴۲/۹	٪۵/۴	۰	٪۷/۱
ارزیابی آموزش به بیمار دانشجو می‌تواند تأثیر مثبت در آموزش به بیمار داشته باشد؟	٪۲۷/۸	٪۶۱/۱	٪۵/۶	۰	٪۵/۶

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

بحث

آموزش به بیمار دارای اثرات بسیاری است که از آن جمله می‌توان به افزایش رضایت مددجو، بهبود کیفیت زندگی، کاهش بروز عوارض بیماری، کاهش هزینه‌های درمانی، کاهش پذیرش مجدّد در بیمارستان اشاره نمود.

یافته‌های این پژوهش نشان داد که بیشتر دانشجویان پرستاری با امر آموزش به بیمار موافقند و آن را وظیفه اولیه پرستاران می‌دانند که با پژوهش مبارکی و کریمی همخوانی دارد (۲)؛ نتیجه تحقیق گودرزی و فرجالهی نیز نشان داد که انجام آموزش به مددجو از اهمیت زیادی برخوردار است (۶). نتایج تحقیق Marcum و همکاران با عنوان درک پرستاران حرفه‌ای از آموزش به بیمار نیز نشان داد که ۹۲٪ از پرستاران، آموزش به بیمار را در اولویت مراقبت‌های پرستاری خود قرار می‌دهند (۹)؛ در حالی که در تحقیق نامداری، نگرش ۴۴/۶٪ از افراد مورد پژوهش نسبت به اجرای آموزش مثبت ولی نگرش ۵۵/۴٪ منفی بود (۱۰). در تحقیق محمدی و دلخواه نیز نگرش ۴۷/۸٪ از پرستاران نسبت به آموزش به بیمار مثبت بود (۱۱).

در این پژوهش به اعتقاد بیشتر دانشجویان، آموزش به بیمار باعث بهبود مراقبت و کاهش بروز عوارض و زمان بستری در بیمارستان و کاهش هزینه‌های بهداشتی و افزایش کیفیت مراقبت می‌شود. Marcum می‌نویسد: پیامد آموزش، حفظ سلامتی در جامعه است و مزایای زیادی را در بر خواهد داشت از جمله می‌توان از کاهش هزینه‌ها و کاهش طول مدّت اقامت در بیمارستان، سرعت بخشیدن به استقلال مددجو و حفظ اعتماد به نفس در امر مراقبت از خود در نزد مددجویان نام برد (۹)؛ همچنین ۵۱/۸٪ از دانشجویان با نقش ارتباط مؤثر پرستار با بیمار در امر پذیرش از طرف بیمار موافق بودند و بیشتر آنان با استفاده از شیوه‌های متفاوت آموزش به بیمار موافق بودند که با نتایج تحقیق مبارکی و کریمی (۲) همخوانی دارد؛ در تحقیق گودرزی و فرجالهی نیز به اعتقاد ۹۰٪ از دانشجویان، استفاده از مواد نوشتاری، گفتاری، تصویری در امر آموزش به بیمار مهم بود (۶) که با مطالعه حاضر همخوانی دارد.

در پژوهش حاضر ۶۶/۱٪ از دانشجویان سطح تحصیلات و زمینه فرهنگی بیمار و همراهان را در یادگیری مطالب آموزشی با اهمیت ذکر کردند که در مطالعه مبارکی و کریمی نیز بیش از دو سوم نمونه‌ها به این موضوع معتقد بودند (۲).

به اعتقاد بیشتر دانشجویان، محیط مناسب، زمان مناسب و ابزار آموزشی مناسب در امر آموزش به بیمار اهمیت زیادی دارد. بر اساس مطالعه‌ای مشابه، وسایل و ابزار کافی (۹۲/۳٪)، زمان کافی (۷۳/۴٪)، مکان خاص (۴۹/۸٪)، نیروی انسانی کافی (۸۰/۷٪)، کلاس‌های خاص آموزش (۹۵/۴٪) از اجزای مهم آموزش به بیمار است (۱)؛ اگر وسایل و ابزار مورد نیاز آموزش در یک مکان مشخص و قابل دسترسی از هر بخش نگهداری شود، به امر آموزش به بیمار کمک می‌کند. در تحقیق حاضر، ۵۷/۱٪ از دانشجویان معتقد بودند که آموزش بیمار بایستی در زمان کارورزی بر اساس فرایند پرستاری اجرا شود و در ارزشیابی دانشجو نقش مثبتی داشته باشد؛ در تحقیق انجام‌شده در یاسوج حدود نیمی از دانشجویان به این امر معتقد بودند (۲).

جدول ۲- فواید آموزش به بیمار از دیدگاه دانشجویان

سؤال	کاملاً موافقم.	موافقم.	مخالفم.	کاملاً مخالفم.	بی‌نظرم.
یکی از فواید آموزش به بیمار، کاهش هزینه‌های بهداشتی هم برای بیمار و هم برای جامعه است؟	٪۶۹/۶	٪۲۶/۸	۰	۰	٪۳/۶
آموزش به بیمار بر کیفیت مراقبت‌ها می‌افزاید؟	٪۶۶/۷	٪۲۲/۲	٪۷/۴	۰	٪۳/۷
آموزش، بیمار را در به دست آوردن استقلال و خودکفایی بیشتر کمک می‌کند؟	٪۴۴/۶	٪۵۱/۸	٪۱/۸	۰	٪۱/۸
آموزش به بیمار می‌تواند باعث بهبود مراقبت از خود در بیمار شود؟	٪۵۰/۹	٪۴۵/۵	۰	۰	٪۳/۱
آموزش به بیمار باعث مطمئن شدن از ادامه مراقبت‌ها توسط بیمار می‌شود؟	٪۳۰/۴	٪۳۲/۱	٪۲۵	۰	٪۳۷/۵
آموزش به بیمار باعث تسکین بیمار می‌شود؟	٪۲۶/۸	٪۴۶/۴	٪۷/۱	٪۱/۸	٪۱۷/۹
آموزش به بیمار می‌تواند باعث کاهش بروز عوارض در بیمار شود؟	٪۳۹/۳	٪۴۴/۶	٪۵/۴	٪۱/۸	٪۸/۹
آموزش به بیمار زمان بستری‌شدن در بیمارستان را کاهش می‌دهد؟	٪۴۶/۴	٪۳۹/۳	٪۷/۱	٪۱/۸	٪۵/۴
آیا با اجرا شدن آموزش به بیمار در زمان کارآموزی بر اساس فرایند پرستاری برای به دست آوردن تجربه در زمینه آموزش موافقید؟	٪۵۷/۱	٪۳۷/۵	٪۳/۶	۰	٪۱/۸

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

از دیدگاه دانشجویان عوامل تسهیل‌کننده آموزش به بیمار مهارت و آگاهی آموزش‌دهنده، علاقه آموزش‌دهنده، در نظر گرفتن یک یا دو پرستار برای انجام آموزش و اجرای مرحله به مرحله آموزش برای یاددهی و یادگیری بهتر است که با نتایج مبارکی و کریمی در یاسوج (۲) همخوانی دارد.

متأسفانه با وجود مزایا و فواید بی‌شمار آموزش بیمار، این امر مهمّ در مراکز بهداشتی، درمانی نادیده گرفته می‌شود؛ در حال حاضر تأکید برنامه‌ریزان امور بهداشت و درمان بر این است که پیشگیری مقدم بر درمان است.

مهمترین عوامل بازدارنده در امر آموزش به بیمار از نظر دانشجویان، عدم آمادگی جسمی و روحی بیمار، نداشتن دانش و مهارت کافی پرستار در مورد بیماری، تعداد کم کارکنان بخش و عدم اعتماد بین بیمار و آموزش‌دهنده اعلام شد که با نتایج تحقیق انجام‌شده در یاسوج (۲) همخوانی دارد.

در مطالعه مردانیان مهمترین عوامل بازدارنده آموزش به بیمار به ترتیب کافی‌نبودن کارکنان، کمبود وقت، فقدان منابع و ابزار آموزشی و عدم پذیرش آموزش از طرف بیمار گزارش شد (۱). گودرزی نیز اشاره می‌نماید که نداشتن دانش و مهارت از سوی آموزش‌دهنده از اهمیت خاصی برخوردار است (۱۲) که با نتایج این پژوهش همخوانی دارد.

تحقیقات دیگر نیز عوامل بازدارنده آموزش به مددجو را به ترتیب اولویت، کمبود وقت و کمبود نیروی انسانی ذکر کرده‌اند (۱۳). Marcum نیز عوامل بازدارنده را به ترتیب اولویت، کمبود وقت، کافی نبودن تعداد کارکنان و عدم پذیرش آموزش ازسوی بیمار عنوان نموده است (۹).

با توجه به نتایج کلّی تحقیق پیشنهاد می‌شود در واحدهای کارآموزی و کارورزی پرستاری، مربیان اجرای فرایند پرستاری و آموزش به بیمار را با دانشجویان تمرین نمایند و در ارزشیابی آنان مؤثر بدانند. استفاده از عکس و پوسترهای رنگی در راهروها و تهیه کتابچه برای بیماران بر اساس سطح تحصیلات آنها، استفاده از سایر کارکنان (متخصص تغذیه، فیزیوتراپ، پزشک معالج) در امر آموزش، اجرای برنامه‌های آموزشی ضمن خدمت برای کارکنان پرستاری در زمینه آموزش به بیمار، تأمین نیروی انسانی کافی در هر نوبت کاری و تأثیر مثبت آموزش در ارزشیابی ماهیانه کارکنان و دانشجویان مورد نظر قرار گیرد؛ همچنین با ادامه تحقیقات دیگر به صورت بررسی تأثیر هر یک از روش‌ها در روند یادگیری مددجویان و یا بررسی دیگر نیازهای مددجویان این نیاز مهمّ در بالین و سایر مراکز درمانی پیگیری و اقدامات لازم از طرف مسؤولین و مدیران پرستاری صورت گیرد. به نظر می‌رسد با اتخاذ تدابیر لازم و پیگیری اثرات آنها بتوان برای پیشبرد مهمترین گام درمانی، یعنی آموزش به مددجو در جهت مراقبت از خود برای کاهش مرگ و میر احتمالی، تقلیل هزینه، بستری‌های مکرّر و حفظ استقلال فردی مددجویان کمک شایان نمود.

نتیجه‌گیری

آموزش به بیمار مهمترین هدف و وظیفه پرستاری است که با آن می‌توان پرستاری را به جایگاه واقعی خود نزدیک‌تر کرد. دانشجویان پرستاری نیز تا حدود زیادی به این امر واقفند؛ بنابراین توصیه می‌شود که مدرسان بالینی با جدّیت بیشتر بر تقویت راهکارهای مؤثر آموزش به بیمار، از قبیل ایجاد محیط مناسب، فراهم‌کردن زمان مناسب و تدارک ابزار آموزشی مناسب، مطالعه و افزایش دانش تئوری و مهارت بالینی خود بکوشند.

منابع:

1- Mardanian Dehkordi L, Mohammad Aliha G. The effect of nursing perception from patient education, facilitator and inhibitor factors in Esfehan University of medical sciences. Journal of Iran Nursing. 2005; 25 (17): 18-40. [Persian]

2- Mobaraki A, Karimi Z. Importance of patient education from nursing student's standpoint in Yasooje nursing-midwifery University 2007. Dena Journal. 2007; 3 (1): 61-68. [Persian]

3- Oermann MH, Harris CH, Dammeyer JA. Teaching by the nurse: how important is it to patients? Appl Nurs Res. 2001; 14 (1): 11-17.

4- Mohajer T. Principles of patient education. Tehran: Salemi; 2000. [Persian]

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

5- Rahmati CH, Ghaleriz P. The effect of patient education in Bandar abbas shahid mohammadi Surgical Unites patients. Journal of Hormozgan University of Medical Sciences. 2006; 3: 157-63. [Persian]

6- Goodarzi M, Farajollahi M. The effect of patient education of Karaj Islamic Azad University Students standpoint. Journal of Hamadan Nursing-Midwifery University. 2005; 12 (22): 5-6. [Persian]

7- Tolooie M, Dehghan Nayeri N, Faghihzadeh S, Sadoghi Asl A. Nursing motivation factors relation to patient education. Journal of Tehran Nursing-Midwifery University of Medical Science. 2005; 12 (2): 43-51. [Persian]

8- Soltani Khabisi A, Azizzadeh Forozzade M, Haghdost A, Mohammadalizade S. Nursing educational activity from medical-surgery unites discharged patients standpoint. Journal of Development Steps in Medical Education. 2005; 3 (1): 51-57. [Persian]

9- Marcum J, Ridenour M, Shaff G, Hammons M, Taylor M. A study of professional nurses' perceptions of patient education. J Contin Educ Nurs. 2002; 33 (3): 112-18.

10- Namdari P. Study of barrier patient education from Khoramabad University of medical science hospitals 2002. Iranian Journal of Education in Medical Science. 2001; 7: 114. [Persian]

11- Mohammadi M, Delkhah B. View of nursing about patient education. Journal Research of Esfahan Nursing-Midwifery University of Medical Science. 2005; 23: 61-63. [Persian]

12- Goodarzi Z, Khosravi KH, Bahrani N. Effective factors in patient education from nursing standpoints. Hayat Journal. 2005; 10 (23): 57-65. [Persian]

13- Hona S, Krsnak G, Petersen D, Torkelson R. the nurse as patient educator. Perceived responsibilities and factors enhancing role development. Journal of Education Nurs. 1988; 19 (1): 33-70.

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]

Abstract *Original Article*

Importance of Patient education according Abadan nursing students' opinions

N. Tahery[1], M. Razavi Zadegan[2], M. Kaiali[2], M. Rashidi[2], M. Yaghoobi[3], K. Shirzaei[4], Z. Koleini[5]

Background and Aim: Patient education as an important role of nurses doesn't be performed very well for various reasons. The aim of this study is evaluation the importance of patient education according nursing students' opinions.

Materials and Methods: In this cross sectional study, all nursing students in Abadan Nursing faculty were evaluated. Data were collected using a four part questionnaire including: demographic data, importance of patient education (16 question), barriers, and approaches of education (10 questions in each domain).

Results: Results showed that mean age was 20.39±3.53, and academic GPA was 15.80. 75% of students absolutely agreed with patient education. 64.1% believed that patient education is a primary role of nurses. Most of students (59.4 %) mentioned lack of patients' physical preparedness was as a barrier and 65.6% expressed knowledge of educator as a facilitator in patient teaching.

Conclusion: Providing appropriate conditions including: environment, time, and teaching tool, also improvement of theoretic and clinical knowledge of educators can enhance clinical education in nursing and in turn improve nursing situation in society.

Key Words: Patient education, Nurse's role, Nurse-patient relations, Nursing

Modern Care, Scientific Quarterly of Birjand Nursing and Midwifery Faculty. 2011; 8 (2): 100-106

Received: March 11, 2011 Last Revised: May 29, 2011 Accepted: October 16, 2011

[1] *Corresponding Author, Instructor, Faculty of Nursing, Jondi Sahpoor University of Medical Sciences, Abadan, Iran nttahery@gmail.com*
[2] *B.Sc.in Nursing, Jondi Sahpoor University of Medical Sciences, Abadan, Iran*
[3] *M.Sc.in Nursing, Zahedan University of Medical Sciences, Zhaedan, Iran*
[4] *B.Sc.in Nursing, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran*
[5] *B.Sc.in Medical Records, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran*

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-02]